

Disputatio medica inauguralis de asthmate

<https://hdl.handle.net/1874/347258>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE

45.

ASTHMA TE,

QUAM,

DIVINO FAVENTE NUMINE,

Ex auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. HERMANNI van HALEN,

S. S. Theologiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in inclyta Academia
Ultrajectina Professoris Ordinarii, Verbiq; Divini ibidem in
Ecclesia Præconis,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis MEDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisq; in MEDICINA Honoribus & Privilegiis
ritè & legitimè consequendis,

Eruditorum examini subjicit

JOHANNES MOOLENAAR, AMSTELOD.

Ad diem 14. Decembris, hora locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, c1o 1oc LXXXIX.

Venerando Parenti,

**D. GERBRANDO
MOOLENAAR,**

Mercatori apud Amsteloda-
mensis æquissimo, Mæcena-
ti unico, in æternum colen-
do,

NEC NON,

**D. JOHANNI
van HENSBECK,**

Mercatori vigilantissimo, A-
vunculo dilectissimo, nun-
quam non venerando,

Inauguralem hanc disputationem

Offert & inscribit

JOHANNES MOOLENAAR, Auctoris

Auctoris.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS
DE
ASTHMA TE.

THESIS I

Uam necessaria sit vitæ hu-
mana Respiratio, videmus in
jam jam nascituro foetu, in quo
animadvertimus, quanta cal-
citracione membranas, quibus
involvitur, dirumpat, sibi-
que liberiorem respirationem
acquirat. Hanc respirandi ne-
cessitatem quoque notavit Galenus, *de Loc. af-
fect. cap. 5.* quum inquit: *Respirantem non vi-
vere, & viventem non Respirare, impossibi-
le est.*

DISPUTATIO MEDICA

I I.

Quam horrendum ergò , quamque terribile respirationis sit impedimentum , clarissimè nobis ab iis, qui hinc laborant, innotescit; sic ut in hisce rerum angustiis constitutis, tanquam à terræ motu concutiantur cum respirationis organa, tum & ipsa præcordia: quemadmodum hoc nobis ostendit tristissimus ille morbus, *ASTHMA*; de quo in inaugurali hac disputatione disserere gessit animus.

I I I.

ASTHMA Græcis ab ἀσθμῆν quod est anhelare sive difficulter respirare; Latinis *Anhelatio*, *Suspirium*; Belgis *Aemborstigheydt*, nuncupatum. Is autem affectus est illa respirandi difficultas, quæ ab obstructione bronchiorum pulmonis ortum ducit, cum sibilo, & tussi (qua subinde aliquid excernitur, aliquando nihil) sine febre.

I V.

Causa verò tristissimi hujus affectus, est *Obstructio bronchiorum pulmonis*, unde prohibetur, quo minus inspiratus aër pertransire, hinc & sanguini permisceri possit, quapropter in summis angustiis

gustis patiens relinquitur, sic ut ob defectum vitalis auræ stagnare sanguis, & ipse in suffocationis periculo constitutus videatur: id quod manifestum est, quum non nisi maxima cum molestia & quidem cum sibilo spiritum ducere queat hoc morbo laborans.

V.

Obstruuntur autem pulmonis bronchia ab humoribus quandoquæ viscidis & pituitosis, ex tota sanguinis massa huc depositis; quandoque serosis, cum ex sanguine, tum ex capite eo confluentibus, & viam inspirato aëri præcludentibus. Nonnunquam viæ hæc penitus occluduntur ab halitibus, flatibusvè; sive ii ab humore in dicta organa decumbente eleventur atquæ elevati ita distendant trachæam, ut transitus aëri detur nullus; sive à tenui intestino, per ventriculum & Oesophagumque elevati, ac unâ cum aëre in pulmone collecti sint; sive ab eodem tenui intestino, per venas lacteas, ductumque thoracicum in cor, hinc in pulmonem, & asperam arteriam ferantur, quam vehementer obstruunt. Adhæc inter causas Asthmatis meritò numeratur halitus mercurialis, vel alius quivis mineralis ac venenatus, qui bronchia obstruere, nec non aërem ita inficere potis est, ut vitalem sanguinis flammulam amplius sustinere non valeat. Deniquè & Asthma sine quavis notabili pulmonis labe accidit, atquæ hic mor-

6 DISPUTATIO MEDICA

bus nonnunquam mere est convulsivus, eusque insultus solummodo excitatur, quoniam fibræ nervæ pulmonis bronchia circumligantes, à colluvie serosa aut alia materia morbifica, particulis explosivis referta obsessæ, in crebros spasmos iritantur, sicque ea nimis coarctant, & non rarò penitus constringunt.

V I.

Cæterum affectus hic ex precedentibus satis innotescit. Scimus equidem, quod horrendus & periculosus sit: nam fundamenta & columnæ vitæ nostræ in magno destructionis periculo constituantur, inveteratus vero vix unquam curatur. Itaque Asthma chronicus sæpè in cachexiam, aut hydropem degenerat. Asthmatis pleuritis, aut peripneumonia superveniens lethalis, quia pulmo à longo morbo debilitatus non potest gravissimo morbo supervenienti resistere, & materiam morbificam expellere; Juvenes aliquandò liberantur, & non sine magno labore; senes verò nunquam.

V I I.

Quoad Curationem: ea duplex est observanda; altera nimirum in paroxysmo, altera extra paroxysmum. In paroxysmo igitur symptomata ut mitigentur,

I N A U G U R A L I S.

gentur, rectà sese Patientes & capite non declivi in sedili prosternant, atque in cubiculo non depresso, omni fumo, omnibusque vaporibus libero quiescat.

V I I I.

Sed ut pulmones ab omni incumbente, cum intrinseco tum extrinseco, immunes seruentur, vestes solvantur; at abstinendum à venæ sectione quia patientem nullo modo à symptomatum furore liberare potest: nam causa non hæret in substantia pulmonis, sed in bronchiis, neque oritur ex sanguine in pulmone abundante, neque in ipsis bronchiis, sed ab humoribus, vel flatibus & vaporibus. Tamen suffocatione imminente, aliquando locum habet, præsertim in corpore plethorico. Purgatio & Vomitorium in paroxysmo nullum habere locum non est quod dubitemus: si autem alvus pro more non respondeat, Clyster injiciendus. Interim & humores crassi liquandi & attenuandi, atque discutendi; in quem usum utiliter adhibeatur *Aqua Cinamomi* ex cochleari, per se, vel cum *Syrupo violarum*,

*V. G. R. aq. Cinamo. ℥ij.
Syrup. violar. ʒss.
miscantur.*

Loco *Syrupi Violarum* admisceri poterit *Oxymel ad dyspnœam* ad lentos humores potentius incidendos. Utile quoque est *oleum salviae*, *Roris marini*

marini vel *anisi* ad guttulas iij. vel iiij. cum vino exhibitum.

Alii commendant croci tincturam cum vino ex cochlear exhibitam, vel frequenti utatur mixturâ Paten.

℞. *aq. hyssopi.* ℥iij.

fœniculi: ℥ij.

tinctur: croc. ℥vi.

Ol. anisi: gt. x.

Syrup. hyssop. ℥jss.

Misceantur.

Si tamen ita gravis sit affectus, ut metus sit suffocationis, tunc isti mixturæ admisceantur *grana ij. aut iij. moschi.* Præter mixturam poterit præscribi *syropus.*

℞. *Oxymell. ad. dyspnæ:*

Syrup. de hyssop. an. ℥ijss.

Flor. sulphu. gr. xv.

pul. croc. ℥ss.

Olei. anisi: gt. vj.

Misceantur.

Vel fumat patiens claretum in hunc modum compositum,

℞. *aq. vitæ* ℥iiij.

tussilag.

scabios. an. ℥vj.

sacchar. ℥ij.

Cinnamo. ℥vj.

Macerentur, hinc trajiciantur. Capiat æger ℥ij. vel ℥iiij.

IX. Extra

INAUGURALIS. 9

I X.

Extra paroxysmum humores in bronchiis hærentes
Tunt educendi hoc vel simili decocto.

℞. rasur. lign. Guajac. ʒiiij.

sassafras. ʒvj.

Infundantur per noctem calidè in aquæ communis
libris v. dein coquantur S. A. addendo.

Rad. apii ʒiij.

iridis ꝑ.

Helen. an. ʒvj.

Herb. byssop.

botryos an. M. i ʒ.

pulp. colocynt. ʒj. vel ʒiiij.

passul. Eucleat. ʒiij.

Liquirit. rasæ. ʒi ʒ.

f. Colatura ʒiij. cui

adde sp. vini Anisati ʒiij.

Misceantur.

Ex hoc decocto vel semel vel bis quotidie bibat pa-
tiens haustum ʒiij vel ʒiv.

vel

℞. aloes lucidæ.

Gumm. Galban. solut. an. ʒj.

pul. myrrhæ.

croci an. ʒʒ.

Vitriol. mart. Calcin. ʒj.

trochisc. albandal. ʒʒ.

Ol. fœnic. gt. xv.

Fiat ex his massa, ex qua formentur pilulæ,

B

nu.

nu. xxxix. ex his singulis diebus unamumat patiens.

Fonticulus quoque conducit, præter illa expectorantia, quæ crassiorem materiam educunt; insuper ad derivationem humoris in capite redundantis, proponuntur Errhina, sternutatoria aut apoplegmatifantia. Adhæc si ex capite descendat humor, quoque cucuphis, aliisque medicamentis cephalicis, caput est roborandum.

X.

In victu aër sit liber, ad calorem vergens, potus & cibi sint attenuantes, cum *majorana*, *hyssopo* & *lauro*, aliisque aromatibus conditi: somnus sit moderatus. Quies Corporis & Animi. Alvus servetur laxa.

COROLLARIA.

I.

*Fœtum nutriri per os & per umbilicum,
palam est.*

II.

*Spiritus animales generantur in parte ce-
rebri corticali.*

III.

*Lympha non movetur à centro ad circum-
ferentiam, sed à circumferentia ad
centrum.*

IV.

Febribus malignis vena sectio nocet.

FINIS.

Docto morumque integritate ornatissimo

V I R O J U V E N I

D. JOHANNI MOLENAAR.

ELLE suum cuique est, ducit sua quemque
voluptas:

Hic patrios sedes, terras amat ille repostas:
Alter gaudet equis, hunc alea decoquit: illum
Exhilarat mollem Veneris conscendere lectum.
Sed quod VELLE tuum est MOLENAAR? quæ meta vo-
torum?

Harpen Apollineum Sophiæ percussus amore
Pallas? Plato tuas quandoque demitigat aures?
Quid rogo surdaster? satis hoc tua themata clamant:
Omnia consilio divino subjicis acta,
Verum est: at quid agis Juvenis? res ardua: multos
Amphytrionidas hostes ad prælia mittis.
Maeste tamen; pro ut hostis eo victoria major:
Laurea magna datur si dejicis impiger hostem.
Maeste animi: clypeum (pulsa formidine) sumens
Intentata suis dominis fac tela retundas.
Tunc tibi victori cantabit buccina laudis;
Et pendent Helicon viri, cantusque movebunt.

Amore

More

Ore

Re

Cecinit. H. MOLL.